

La Barretina Escarlata

Revista de la Colla del Drac del Poble Nou

desembre 2000

núm.12

Sumari

- Editorial
- El Bestiari de la Sagrera; el Sagresaure i el Drac Volador.
- L'agrupació de Bestiari Festiu de Mallorca

La Barretina Escarlata
núm. 12
DESEMBRE DEL 2000

Col·laborador: Gabriel Borràs, Catalina Moranta.
Coordinació: Manel Ollé Garcia
Fotografies: Colla del Drac i Diables de la Sagrera,

Edita: Colla del Drac del Poble Nou
c. del Pallars, 277
08005 Barcelona

L'associació editora d'aquesta revista no
comparteix necessàriament les opinions que s'hi
expressen

amb la col·laboració de:

Editorial

Crear i viure la cultura.

És un fet que, malgrat l'abundor de *Casals, Ateneus, Centres de Documentació, Arxius Històrics locals, Grups de Teatre, Corals, Bandes de música, Colles de tota mena, Centres Culturals, Agrupaments, col·lectius...* que hi ha repartits per tots els Països Catalans, som realment invisibles en el reflex que, per diferents mitjans, es fa de la vida quotidiana de les nostres viles i ciutats.

Tanmateix, ningú ens nega la gran capacitat de cohesió social que som capaços de generar, ni el potencial dinamitzador de les nostres activitats i propostes... Encara que moltes iniciatives, públiques o privades, ho passin per alt.

Al marge de les grans institucions amb un prestigi consolidat, al nostre país, ni totes les manifestacions culturals tenen un disseny avantguardista i cosmopolita, ni tot és folklore autocomplaent amb regust a naftalina. Simplement: **som com som i ens agrada ser així; molts i diversos.** I ha de ser des d'aquesta posició que hem de poder assolir el lloc que ens mereixem ocupar.

Ens cal aprofundir en les tasques pròpies de cada associació, amb **autoexigència** i rigor en el **treball**. Cal que cada projecte excel·leixi en el seu camp.

Ens cal obrir el cercle de **relacions**; parlem amb dissenyadors de moda, publicistes, arquitectes, escriptors, informàtics... Relacionar-nos per oferir, no per demanar.

Ens cal que les propostes individuals puguin circular per **xarxes** de col·lectius i persones afins arreu de tot el territori i més enllà.

Cal arriscar per gaudir del plaer de fer, refer, viure la cultura... crear tots junts.

El Bestiari de La Sagrera; el Sagresaure i el Drac Volador.

Any 1987. Viatge dantesc amb tren fins a Cracòvia (amb pirotècnia inclosa, en tren, i a l'Europa de l'est !!). Motiu: la celebració del centenari del Dr. Zamenhoff, creador de l'esperanto. No us sobti si ara, quan aneu a Cracòvia, trobeu una rèplica del Drac Volador de la Colla de la Sagrera. L'any 1987 la hi portaren com a agraïment.

Quants anys té la vostra colla? Sou ja història al barri?

L'associació té el nom de Drac i Diables de la Sagrera i és constituïda per la colla de diables, el Drac Volador i el Sagresaure. La colla s'inicià amb el drac volador; els diables es varen fer per un altre costat i al cap d'un parell d'anys ens vàrem agrupar. Cinc anys més tard construïrem el Sagresaure, en el marc del cinquè aniversari dels diables. Fou una gran festa: exposicions, gimcana, dotze hores de cinema diabòlic.

El Sagresaure.

El primer bitxo, el drac volador, té la mateixa edat que el vostre: sortí al carrer per primera vegada l'estiu del 84, durant la Mercè. L'origen del drac volador és si més no curiós; la idea va sorgir quan vam cobrar 5.000 pessetes per una actuació. En acabar d'actuar vàrem entrar al bar la Quimeta. Hi tenien un quadre de la Catalunya medieval, on hi havia un drac que era com una mena de serp voladora. Vàrem mirar-nos i ens vam convèncer que en podríem fer un com aquell. Així va néixer el Drac de la Sagrera. Després, amb la construcció del Sagresaure, vam canviar-li el nom pel de drac volador.

La idea de fer un Sagresaure, com una mena de dinosaure, va ser anterior a la febre de la pel·lícula d'en Spielberg. Volíem fer una bèstia que no fos un drac, que impressionés. El bitxo es va incubar a la seu del Centre Cívic durant 10 mesos. Primer vam començar a construir-lo a la sala del bar, fins que un dia ens vam trobar una nota del director dient que l'endemà es tornava a obrir el Centre Cívic (s'acabaven les vacances d'agost) i calia deixar el bar net: no ens passava per la porta, i haguérem d'aplanar els laterals. Ens vàrem traslladar al terrat, on hi treballàrem durant vuit mesos. A l'hivern hi passàvem un fred espantós, que t'arribava

al moll de l'os. Quan se n'acabà la construcció, el vam baixar per la façana, com si fos un moble. Finalment, s'estrenà per la Mercè del 93, quan la pel·lícula d'en Spielberg ja havia arrasat a tots els cinemes del país.

Les desfilades paganes foren engolides per l'oficialitat religiosa del Corpus; el solstici d'estiu esdevingué Sant Joan; el d'hivern, Nadal. Creieu que la Llei del Foc acabarà amansint i globalitzant els correfocs populars?

Creiem que marcarà un punt d'inflexió: allà on la gent del barri o del poble hi col·labora molt, on hi ha una forta tradició, la Llei no hi afectarà massa. Però les colles com la nostra en les que el treball és més recent i amb menys tradició al barri, sí que hi haurà un canvi de format o de relacions: passarem de ser un correfoc a un espectacle de foc. Perquè no s'acabi globalitzant tot plegat caldrà que cada colla, des del seu barri o poble, hagi de buscar la fórmula més adient. Igual que cada colla s'ho munta de la seva manera, cadascú haurà de ser prou hàbil per tal de cercar una solució molt particular per al seu barri o per al seu poble, com una mena de garantia de qualitat d'origen. Pel que fa a l'assegurança, que era el punt més crític de la Llei, s'ha fet de forma integradora, és a dir, s'ha aprovat una assegurança comuna per a tot el bestiar i els diables. Aquest fet pot marcar com s'enfoqui tot plegat des d'ara.

Esteu d'acord amb la "subvencionitis" de l'administració per fer front a les despeses generades pel funcionament de les Colles, o bé cal molta més imaginació financera?

Amb les subvencions no anirem bé perquè les subvencions, a la llarga, et condicionen a què facis favors a qui paga. Poden arribar a ser, també, un factor d'alineació amb el partit polític que en aquell moment et dóna la subvenció. Les colles hem de començar a tenir més imaginació i buscar d'altres tipus de subvencions, no oficials, sinó subvencions privades per actes (caixes d'estalvi, bancs, etc.). En definitiva, treballar més en la línia de l'esponsorització.

Vosaltres sou una associació? Pagueu una quota?

Nosaltres som una associació i paguem quotes populars, voluntàries i sense una quantitat prefixada. La resta de finançament prové de tot allò que podem anar pescant en cadascuna de les actuacions que fem.

Us agradaria que aquesta mena d'entelèquia poc definida com és el Fòrum 2004 comptés amb les Colles de Bestiari de Barcelona? De quina manera?

Respecte aquest tema gaudim de cert avantatge perquè disposem d'informació privilegiada: es preveu que durant la celebració del Fòrum 2004 hi hagi una trobada de bèsties molt bèstia, brutal i universal. Es volen portar bèsties de tot el món, d'Àsia, d'Amèrica, d'Europa; s'intentarà que hi hagi totes les bèsties de Catalunya, i tota la gent relacionada amb el bestiar serà, també, convidada a la trobada.

I aquesta trobada es presentarà com una mostra folklòrica o serà considerada com una expressió de la cultura contemporània?

Creiem que es vol presentar com una mostra de cultura popular. Ara bé, si és folklòrica o contemporània, dependrà de com vagi madurant la idea de la trobada. De la mateixa manera que hi ha bèsties molt folklòriques, en el sentit d'antigues, de tradició, també n'hi ha que són d'abans d'ahir. Cadascuna, però, amb una manera particular de veure i viure el bestiar. Es pretén que sigui l'agrupació de bestiar qui en determini el sentit de la trobada.

“Es preveu que durant la celebració del Fòrum 2004 hi hagi una trobada de bèsties molt bèstia, brutal i universal.”

El Sagresaure.

Què en penseu sobre la transformació del vostre barri amb l'estació del TGV? Per què no us plantegeu la possibilitat de construir un Tegevesaure?

No tenim una idea ben clara de què és el que podrà suposar per al barri. Si s'acaba fent, cosa que encara ningú sap ben bé del cert, podria arribar a ser un eix vertebrador del barri. Bé és cert que la remodelació de l'Avinguda Meridiana també es va fer amb aquest objectiu, si bé encara hi ha molt més que una separació física entre les dues voreres. Hi ha moltes cases d'una

planta deshabitades al barri perquè hi havia la previsió de vendre-les després. La Sagrera és un barri mig adormit, perquè de la Meridiana cap amunt sí que n'hi ha molta, de construcció i d'activitat. En canvi, de la Meridiana cap avall hi ha moltes cases on només hi viu gent gran i moltes romanen tancades per culpa de l'especulació que se n'ha fet.

Perquè vosaltres, si us haguéssiu de situar dins el teixit associatiu de la Sagrera, com ho faríeu? Existeix una coordinadora?

S'està creant la Coordinadora d'Entitats de la Sagrera, perquè malgrat que el barri sigui petit, s'hi estructurin força entitats: dos caus, un esplai, un casal esportiu, els diables, el drac... Anem tots plegats perquè, de fet, som la mateixa gent la que formem part de totes les entitats. L'agrupament és el planter de la gent que, després, s'integra a les diverses entitats. Actualment, però, l'única entitat que reuneix una mica a tothom és la Comissió de Festes, la finalitat de la qual és muntar la festa de primavera i la festa major. La Comissió de Festes està formada per gent que ha sortit de l'agrupament, dels diables, de la coral, del casal d'avis. Som entitats que, fins ara, hem romàs molt tancades en les nostres pròpies activitats. Per això s'està impulsant la Coordinadora d'Entitats de la Sagrera, perquè sinó només ens veiem a la Comissió de Festes per muntar la festa de primavera i la festa major. I no és perquè siguem aquí ara amb vosaltres en aquesta entrevista, però els diables som els que hem fet més diversitat de coses fora del que s'esperava de nosaltres.

Creieu que la Colla ha de ser un mitjà de participació o d'integració? Potser el “pecat” que hem comès és que no hem sabut vendre el foc com un vehicle d'integració sinó de participació.

A la majoria de les colles el que ens amoïna més és la participació. A la nostra colla, la gran preocupació ha estat que la gent del barri hi participi, perquè del nostre barri, de la Sagrera, només en som quatre a la colla. La resta d'integrants ha vingut de fora. I, ara com ara, el gran repte de la nostra colla és aconseguir que la gent del barri hi participi. Ara viu més gent al barri, però quan vam començar la Sagrera era un barri de gent molt gran, no hi havia criatures. Sortosament, molta gent jove s'ha casat i s'ha quedat a viure al barri.

“A la nostra colla, la gran preocupació ha estat que la gent del barri hi participi, perquè del nostre barri, de la Sagrera, només en som quatre a la colla.”

Aleshores, no és una gran oportunitat per a la vostra colla aquesta probable renovació del barri?

Sí, però hi ha un cert escepticisme sobre la qualitat participativa de la gent que hi ve a viure. I no és per cap mena d'animadversió cap a ells: alguns de nosaltres hem anat a viure fora del barri i, fins i tot, fora de la ciutat de Barcelona, i allà on vivim no hi fem cap mena de vida associativa. De fet, ni veïnal, com aquell qui diu.

Si un té inquietuds, pertany a una colla, i allò més normal és que hi segueixi, no que canviï. Si no té cap mena d'inquietud, és difícil que s'engresqui, visqui on visqui. Per això la clau és engrescar la gent.

Què us agradaria cremar?

Al senyor Regidor del Districte perquè s'està plantejant tancar el Centre Cívic, quan aquest ha estat el nostre local des de gairebé tota la vida i és l'únic equipament del barri, tret de la parròquia. El regidor es un polític dels d'ara: a la cara et diu una cosa i quan gires l'esquena te n'ha fet una altra. Creiem que si féssiu aquesta pregunta a les altres entitats de la Sagrera, us respondrien el mateix.

Se'ns acaba el temps (i la cinta!) . L'última pregunta: davant el número 666, què penseu?

Amb "El dia de la bèstia". Fins que no vam veure la pel·lícula no sabíem que el número 666 representava la simbologia satànica.

Ens acomiadem de l'Esther, la Judit, la Ma José, l'Albert, en Ricard i la nena petita que els acompanya. Ella és com l'esperanto i com el foc: un símbol universal que confraternitza els sentiments de l'home.

Gabriel Borràs

Dades del Sagresaure

Nom de la figura:.....Sagresaure
Tipologia de la figura: Animal fantàstic. Dinosaur.
Punts de foc 12
Portat sobre rodes per diverses persones.
Any de construcció: agost 1992
Dissenyador:..... "Monti" Joan Carles Montagut
Constructor:..... Monti, Ricard Cerdán i Albert Ciurana
Tècnica:..... Fibra de vidre sobre estructura metàl·lica
Pes: 50 Kg
Mides:..... Alçada: 4m, llargada: 4,5, amplada: 2m.

Dades del Drac Volador de la Sagrera

Nom de la figura:.....Drac Volador
Tipologia de la figura: Drac
Punts de foc 4
Portat sobre 4 perxes per sengles portadors.
Any de construcció: agost 1985
Dissenyador:..... Albert Ciurana i en Carmel.
Constructor:..... Albert Ciurana i en Carmel.
Tècnica:..... Cap de fibra de vidre, cos de roba i filferro, pals de fusta.
Pes: 25 Kg.
Mides:..... Alçada: 3m., llargada: 8m., amplada: 2m.

Dades de l'associació

Nom..... Ass. Drac i Diables de la Sagrera
any de fundació 1984, el 1985 s'hi incorporen els diables. Es formalitza el 1995.
nombre de membres .. 25
adreça: Centre Cívic de la Sagrera

Federació del Bestiari Festiu de Mallorca

L'aparició en els darrers anys de figures de bestiari festiu a l'illa de Mallorca ha fet que cinc entitats culturals, que s'ocupen de les actuacions i manteniment de sengles figures de bestiari, es reunissin a Sant Joan, el dia 14 de juliol d'enguany, per constituir la Federació de Bestiari Festiu de Mallorca.

S'apleguen, en aquesta nova entitat cinc figures de Bestiari que ja participen activament en les festes populars de l'illa de Mallorca:

El Porc, a càrrec de l'Associació Cultural Sa Granera (1999)

El Voltor, a càrrec de l'Associació Cultural Garlanda de Palma

El Drac, a càrrec de l'Agrupació Copeo de Sineu

El Corb, a càrrec del Centre Cultural de Sant Joan

La Vibria, a càrrec de l'Associació Escola de Ball de l'Assumpció de Palma.

Algunes d'aquestes figures segueixen els models més tradicionals com el drac o la vibria, d'altres són figures relacionades amb mites de la cultura popular com el porc -el porc negre- (present a festes com la matança del porc i a rondalles populars...) o el Corb de Sant Joan, en record de l'eterna parella de corbs del puig de Sant Nofre que han inspirat rodolins i dites populars.

Actualment s'està organitzant la 1a mostra de bestiari de Mallorca que s'ha de dur a terme pels voltants de sant Antoni de l'any 2001. Aquesta trobada serà la presentació en públic de la Federació i hi és convidat el Drac de l'Agrupació de Bestiari Festiu de Catalunya. Cal remarcar que un membre de l'associació cultural Sa Granera va participar en la construcció d'aquesta figura, l'estiu del 1999 durant el taller d'imatgeria festiva que la Generalitat va organitzar a Llívia.

Des de l'Agrupació de Bestiari Festiu de Catalunya es manté una col·laboració en diversos temes amb la Federació Mallorquina, tant organitzatius, jurídics...com de construcció de noves figures de bestiari amb l'assessorament del president de l'Agrupació, en Lluís Musté.

Que aquestes ratlles serveixin de salutació als nostres companys de Mallorca. Us desitgem molta sort i bona feina !

Manel Ollé